

Syfilis

Ursprunglig version: 2017-06-22

Reviderad senast: 2022-01-04

Ändrad senast: 2022-02-10

Egenvård

Syfilis är en könssjukdom som orsakas av en bakterie, *treponema pallidum*. Smittan kan överföras vid oskyddat vaginalsex, analsex eller munsex, och ibland vid kyssar. Syfilis kan också smitta genom blodtransfusion eller sprutor med orena nålar. Vid graviditet kan smittan överföras till barnet. Alla gravida kvinnor och blodgivare i Sverige testas. Att ett barn föds med syfilis är mycket ovanligt i Sverige. Man blir inte smittad via t ex toaletter, handdukar eller av att ta i hand. Sjukdomen är ovanlig i Norden men har ökat något, främst bland män som har sex med män. Den är vanligare i många tropiska länder.

Det bästa sättet att skydda sig är att använda kondom vid vaginala, anala och orala samlag. Det är viktigt att kondomen är hel och att den används under hela samlaget. [Läs mer om hur kondom används.](#)

Första symtom är oftast ett sår (ibland flera) på könsorganen, vid ändtarmen eller munnen. Såret gör inte ont och kan sitta så att man inte upptäcker det. Man kan få samtidig oöm svullnad av lymfkörtlar, ofta i ena ljumsken. Såret kan komma 10 dagar - 3 månader efter smittotillfället, och det självläker efter 3-8 veckor. Om inte infektionen behandlas sprids den till blodet. Efter 1-2 månader kan man få hudutslag, feber, trötthet och huvudvärk under några veckor. Detta kan komma och gå under ett år. Efter ett år blir de flesta bra utan behandling, men en tredjedel har kvar en vilande (latent) infektion, och kan ibland få allvarliga symtom från t ex hjärta eller nervsystem efter lång tid, 10-20 år.

Tidig syfilis = Det första året. Då kan man smitta andra genom sex.
Sen syfilis = Efter ett år. Då smittar man inte längre genom sex men ibland via blodet, t ex vid graviditet.

Alla stadier av syfilis behandlas med penicillinsprutor.

Du bör ta syfilisprov om du har haft oskyddat sex med ny partner från utomnordiskt land (särskilt tropiska länder), eller om du är man och har haft sex med män. Detta gäller särskilt om du har eller har haft ett oömt sår under minst 3 veckor. (OBS! Tänk på att sår p.g.a. herpesvirus är mycket vanligare, dessa gör ont och självläker inom 1-2 veckor.) Du kan söka på Hud- och STI-mottagning, valfri hälso-/vårdcentral eller ungdomsmottagning (om du är under 23 år). Provet tas som blodprov. På Hud- och STI-mottagning kan prov även tas med bomullspinne från sår. Du måste ta syfilisprov om du har haft sex med någon som påvisats ha syfilis i tidigt stadium.

Syfilis (endast tidig syfilis, upp till ett år efter smitta) omfattas av Smittskyddslagen.

Patientinformation:
[1177 Vårdguiden om syfilis](#)
[Umo.se om syfilis](#)

Primärvård

Provtagning för syfilis rekommenderas:

- Patienten ber om det
- Misstänkt primärsår genitalt, analt, oralt
- Svårbedömda allmänsymtom som oklar feber, lymfkörtelförstoring, sjukdomskänsla och hudförändringar (frikostigt till migranter från tropiska länder)
- Män som har sex med män
- Ny utomnordisk sexpartner (särskilt tropiska länder)
- På alla HIV-positiva patienter
- Risk blodsmitta (injicerat droger, blodtransfusion utanför Norden).

Syfilis är sedan 2016 borttaget som rutinprov vid hälsoundersökning av asylsökande. Alla blodgivare testas och alla gravida erbjuds provtagning.

OBS! Provtagning är ej tillförlitlig förrän 4 mån efter smittoöverföring. Se egenvård för information om symtom, förlopp, stadier och smittsamhet. Överväg även provtagning Klamydia, Gonorré, Mycoplasma genitalium, HIV, Hepatit B och C, se [vägledning](#).

Provtagningsanvisningar S-Syfilis-ak

Screening detekterar IgG- och IgM-antikroppar mot *Treponema pallidum* (Syfilis-TP). Vid reaktivt utfall utförs konfirmerande test för syfilisantikroppar, *Treponema pallidum* partikelagglutination (TPPA). Om TPPA påvisas analyseras även Rapid Plasma Reagin (RPR).

Negativt Syfilis-TP:
Preventions-samtal till pat med risk-beteende.
[1177 om sexuellt överförbara infektioner](#)

Vid **positivt Syfilis-TP** besvaras även kompletterande TPPA.
RPR besvaras endast om TPPA är positivt, Vänta in dessa svar. Skriv in samtliga provsvar i lab listan.

Syfilis-TP pos och TPPA neg -> ta om provet efter 4 mån. Vid graviditet efter 1 och 4 mån.

Både Syfilis-TP och TPPA positiva -> remittera.

Om **pos Syfilis-TP och TPPA åter neg** bedöms det som falskt positivt TP, och då behövs ingen behandling eller uppföljning.

Både Syfilis-TP och TPPA är positiva -> remittera.

Remiss till specialist-klinik

- pos Syfilis-TP och pos TPPA
- misstänkt primärsår

Vid tolkbehov ange språk.

Anmälan via SmiNet vid

- Utebliven patient
- Brott mot förhållningsregler inklusive avbruten läkarkontakt
- Avflyttning
- Byte av behandlande läkare

Fördjupning

[Hepatit B och C, Hiv och Syfilis hos gravida - handläggning i vårdkedjan MHV/BB/Barnklin/BHV](#)
Screening med S-Syfilis-ak erbjuds vid inskrivningsbesök 2 på MVC.

[Syfilis hos gravida \(Infpreg\)](#)

[Internetmedicin.se om syfilis](#)

[Sexuellt överförbara infektioner - handläggning på ungdomsmottagningar och barnmorskemottagningar i Västernorrland](#)

Specialistvård

Alla kliniker

- Provtagning enligt kriterier primärvård.

Infektionsklinik

Samråd med hudläkare kring behandling av patienter med HIV + syfilis

Hud- och STI-mottagning

- Provtagning PCR från primärsår
- Smittskyddsanmälan och smittspårning (OBS! Endast tidig syfilis upp till ett år)
- Behandling (pc injektion).

Kvinnoklinik

Samråd kring handläggning av gravida med syfilis i kontakt med **barnklinik** efter förlossning, se länk [Fördjupning](#)

Smittskyddsenheten

"Paragrafärenden"
Handläggning enl interna rutiner. Meddelande till anmälande läkare när ärendet avslutats.